

ЮВІЛЕЇ

Роман Михальчук (Рівне)

До 70-річчя професора Р.М.Постоловського

Професор Руслан Михайлович Постоловський добре відомий у широких колах освітян, керівників та управлінців сфери науки. Вчений є ректором Рівненського державного гуманітарного університету, професором, заслуженим діячем науки та техніки, президентом Центру міжнародних геополітичних систем, міжрегіональних політичних і регіональних проблем «Геополітика». 70 років його життя та діяльності – це приклад неперервного вдосконалення та постійного руху вперед.

Народився Руслан Михайлович 3 жовтня 1951 р. у селищі міського типу Мізоч на Рівненщині. У 1958–1968 рр. вчився в Мізоцькій середній школі. Духовні орієнтири та любов до історії з дитинства виховали батьки. Вищу освіту здобував у Кам'янець-Подільському державному педагогічному інституті, історичний факультет якого закінчив 1972 р. Того ж року почав працювати учителем історії Білашівської восьмирічної школи Здолбунівського р-ну Рівненської обл. Перед проходженням служби в армії (1973–1974 рр.) попрацював лаборантом кафедри історії КПРС та наукового комунізму Рівненського державного педагогічного інституту (1972–1973 рр.). Після служби повернувся до викладання та наукової роботи. Працював асистентом у Рівненському державному педагогічному інституті (1974–1976 рр.), а в 1976–1979 рр. навчався в аспірантурі Київського державного педагогічного інституту ім. О.М.Горького.

Наукову кар'єру почав розбудовувати в Рівненському державному педагогічному інституті. Упродовж 1980–1991 рр. обіймав посади викладача, старшого викладача, доцента кафедри політичних наук. 1982-й рік став поштовхом для подальшого розвитку – Руслан Постоловський захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук на тему «Розвиток інтернаціонального співробітництва між молодіжними організаціями СРСР і ЧССР у процесі соціалістичної інтеграції (1969–1977 рр.)». У травні 1986 р. йому було присвоєне вчене звання доцента (вчене звання професора – у червні 2001 р.).

Прагнення до саморозвитку та вдосконалення спонукало рухатися далі. Сфера наукових зацікавлень того періоду була пов'язана з історією слов'ян. У 1991–1992 рр. Р.М.Постоловський проходив стажування на кафедрі історії південних і західних слов'ян Московського державного університету ім. М.В.Ломоносова. А впродовж 1993–1996 рр. навчався в докторантурі Інституту історії України НАН України.

У 1990-х рр., як зазначає академік НАН України Валерій Смолій, значних трансформацій зазнала вся педагогічна система, що потребувала ініціативних промоутерів, здатних оперативно реагувати на виклики часу, спроможних за короткі терміни здійснити реорганізацію вищих навчальних закладів, наблизити навчальний процес до стандартів вищої освіти. На той час Р.М.Постоловський уже мав значний викладацький досвід¹. У 1996 р. він став співзасновником і директором Рівненського інституту слов'янознавства Київського слов'янознавчого університету. У цій сфері управлінець показав себе як хороший менеджер освітнього процесу, фактично з нуля заснувавши сучасний європейського рівня вищий навчальний заклад, який стрімко зайняв провідні позиції в регіоні. В.Болгов, аналізуючи діяльність очільника інституту, зазначав: «Відповідно до своїх функціональних обов'язків Р.М.Постоловський забезпечив успішну діяльність в Рівному інституті слов'янознавства, який поєднав у собі кращі традиції вищого навчального закладу, зорієнтованого на підготовку фахівців у галузі слов'янознавства, та науково-дослідного центру академічного типу, що досліджує актуальні проблеми славістики. Під його керівництвом створено 19 кафедр, які за своїми спеціалізаціями не мають аналогів в освітянській практиці західного регіону України»².

Поряд з управлінськими та керівними обов'язками, Руслан Михайлович належну роль віддає науковій сфері. У 1997 р. його обрано членом-кореспондентом Міжнародної слов'янської академії наук, а у 2000 р. – академіком Української академії економічної кібернетики. Ці успіхи не пройшли повз увагу державних органів і з 1998 р. він працює на посаді заступника голови Рівненської обласної державної адміністрації.

У 1998 р. Руслан Постоловський став ректором-організатором, а в 1999 р. – ректором Рівненського державного гуманітарного університету, до складу якого ввійшли державний педагогічний інститут, інститут культури, а також Сарненський педагогічний коледж, Дубенський коледж, Рівненське музичне училище, Дубенське училище культури і мистецтв. РДГУ було створено постановою Кабінету Міністрів України №1973 від 14 грудня 1998 р. та наказом МОН №15(14) від 14 січня 1999 р. «Одного разу обравши РДГУ, я залишаюся йому вірний і сьогодні. Університет – це моє життя, моє покликання», – зазначав про свою діяльність професор Р.М.Постоловський. Системний підхід до інтеграції у світовий освітянський простір, якість підготовки високоосвічених фахівців у галузі освіти, культури та мистецтв, масових комунікацій – головна мета діяльності закладу³.

Із моменту відкриття, виш став центром гуманітарної освіти, науки, мистецтва й культури в Рівному та області, першим вищим навчальним закладом такого типу в Україні. Однак його структура не є сталою, постійно вдосконалюється, модернізується відповідно до вимог часу. За ініціативи ректора відкриваються нові, актуальні на ринку праці для студентів спеціальності. Як зазначав професор Петро Савчук: «Вагома заслуга проф. Постоловського Р.М. перед українською спільнотою полягає в тому, що Рівненський державний гуманітарний університет став відомим центром педагогічної освіти в Україні, духовності з розвинутою системою науково-дослідницьких інституцій, наукових та мистецьких колективів, що готують висококваліфікованих спеціалістів»⁴.

¹ Смолій В. Вшановуючи ювіляра // Слов'янський світ і Україна: 36. наук. пр. на пошану ректора Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту, проф. Руслана Постоловського / Відп. ред. В.Шеретюк. – Рівне, 2011. – С.6.

² Ректор третього тисячоліття. – Вип.1 / Авт.-упор. В.Болгов. – К., 2002. – С.89.

³ Рівненський державний гуманітарний університет: історія та розвиток (1940–2010 рр.) / О.П.Прищеп, В.А.Доброчинська, В.М.Шеретюк та ін.; за ред. Р.М.Постоловського. – Рівне, 2012. – С.4.

⁴ Савчук П. Постоловський Руслан Михайлович – людина, організатор, науковець // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Наук. записки РДГУ / Редкол.: Р.М.Постоловський, Л.О.Шелюк, С.С.Троян та ін. – Вип.21. – Рівне, 2011. – С.12.

Ректор успішно виконує свої обов'язки від моменту обрання й дотепер. Свідченням правильності обраного курсу на реформування та розвиток закладу стала підтримка Руслана Постолювського колективом університету. Так, на останніх виборах у жовтні 2020 р. за нього віддали голоси 76,78% виборців.

Становлення Руслана Михайловича як науковця, управлінця та розвитку університету, яким він керує, лаконічно характеризують слова академіка НАН України Валерія Смоля: «Це людина, яка завдяки наполегливій невтомній праці пройшла шлях від лаборанта кафедри до ректора вищого навчального закладу, на посаді ректора реалізувала ідею перетворення провінційного педагогічного вузу на регіональний центр освіти та науки»⁵.

Із відкриттям Рівненського державного гуманітарного університету 25 жовтня 1999 р. було створено кафедру всесвітньої історії, завідувачем якої обрано Р.М.Постолювського. Визначено кафедральну тему досліджень, а на її основі розпочала діяльність школа історії слов'янських народів. У контексті проблематики досліджувалися питання історії Чехії, Словаччини, Росії, Польщі, Боснії і Герцеговини та ін. До наукової роботи залучалися вчені з інших вишів. Потужні результати школи підтверджуються тим, що під керівництвом професора Р.М.Постолювського захищено 17 кандидатських дисертацій. Його вихованці працюють на посадах деканів, завідувачів кафедр, відділу аспірантури.

Серед провідних напрямів вивчення вказаної проблематики є дослідження з історії Чехословаччини, боротьба з тоталітаризмом у цій країні, його особливості в 1960–1980-х рр. У 2018 р. вийшла друком присвячена 50-річчю «Празької весни» монографія вченого, написана разом із його учнями – кандидатами наук, доцентами⁶. Вона стала результатом багаторічної праці викладачів у царині слов'янознавчих студій.

Аналізуючи історіографічний доробок науковця, фахівці вбачають паралелі у визначенні місця України у слов'янському світі. Так, дослідник історіографії професора Р.М.Постолювського Ігор Десятничук відзначає, що «чіткість і ґрунтовність багатьох висновків вченого базуються на його можливості порівнювати долю чехів у той чи інший історичний період із долею інших слов'янських народів, відзначати спільні і відмінні риси їхнього політичного, культурного або громадського життя. Природно, що Р.М.Постолювський прагне і до визначення ролі та місця України в слов'янському світі, глибоко аналізує прояви демократизму в українському минулому⁷.

З осені 1999 р. Руслан Постолювський – президент Центру міжнародних геополітичних систем, міжрегіональних політичних і регіональних проблем «Геополітика», напрями діяльності якого полягали у здійсненні концепції законодавчого забезпечення проблем надрокористування, пошуку й розробки алмазоносних родовищ Рівненщини, створення могильника для захоронення радіоактивних відходів Рівненської та Хмельницької АЕС. Як президент центру, він здійснював керівництво науковим обґрунтуванням законодавчих ініціатив Верховної Ради України, що стосуються внесення змін і доповнень до законів, які регламентують охорону та проблеми надрокористування. Результати дослідження опубліковані в монографіях і статтях, де автор критично переосмислює питання створення геотехнологічних комплексів,

⁵ Смолий В. На пошану Руслана Постолювського (з нагоди 65-річчя) // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Наук. записки РДГУ / Редкол.: Р.М.Постолювський, Л.О.Шелюк, В.М.Шеретюк та ін. – Вип.28. – Рівне, 2016. – С.3.

⁶ Криза комуністичної системи в Чехословаччині: «Празька весна» 1968 р. та утвердження режиму «нормалізації» / Р.М.Постолювський, І.О.Десятничук, А.В.Слесаренко, І.В.Філіпчук; за ред. Р.М.Постолювського. – Рівне, 2018. – 240 с.

⁷ Десятничук І. Чеська демократична традиція в історіографії професора Руслана Постолювського // Слов'янський світ і Україна. – С.434.

синтез яких сприятиме виведенню країни з економічної кризи, інтеграції в європейські структури й переходу України на шлях сталого розвитку.

Професор Р.М.Постоловський – автор понад 200 наукових і науково-методичних публікацій, співавтор підручників та посібників із грифом Міністерства освіти і науки України, монографій зі всесвітньої історії, геополітики, питань міжнародних відносин слов'янських країн. Він – головний редактор і член редколегій низки наукових, науково-методичних журналів, збірників наукових праць, член спеціалізованих учених рад, почесний президент обласного комунального позашкільного навчального закладу – Малої академії наук учнівської молоді при Рівненській облраді.

Зважаючи на освітнянські, наукові та управлінські досягнення Руслан Михайлович Постоловський удостоєний багатьох нагород, у тому числі знака «Відмінник освіти України», ордена «За заслуги» III ступеня (2000 р.), диплома лауреата міжнародної премії «Слов'яни» – за активну творчу діяльність у зміцненні співдружності слов'янських народів (2002 р.), звання заслуженого діяча науки і техніки України (2002 р.), Почесної грамоти Верховної Ради України (2003 р.), нагрудного знака Петра Могили (2006 р.), ордена «За заслуги» II ступеня (2011 р.), медалі «За гідність і патріотизм» громадської організації «Рівненська правозахисна ліга» (2014 р.), Почесної грамоти НАН України і ЦК профспілки працівників НАН України (2018 р.).

Професор Руслан Постоловський бере активну участь у громадському житті регіону. Зокрема до спорудження першого у Західній Україні пам'ятника вчителю (2003 р.) значною мірою долучився Рівненський державний гуманітарний університет та його ректор.

Руслан Михайлович не обмежується лише науковими, інтелектуальними характеристиками та досягненнями в керівництві. Як мудрий педагог і чуйна людина, він зміг об'єднати навколо себе колектив, повести за собою. Моральність та людяність завжди були його пріоритетами в роботі й житті, а характерними рисами професійної етики стали демократизм спілкування керівника з підлеглими, уважність, уміння вислухати, створити товариську атмосферу, увічливість і коректність. Здатність співпереживати радість чи горе заслужено створили йому образ небайдужої людини з добрим, щирим серцем. Поважаймо ж ювілярові міцного здоров'я! Многая літа!